

به نام خدا

گزارش کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی ایران

(برای شورای فرهنگ عمومی)

کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی ایران، نهاد ملی متولی امور مربوط به نام‌های جغرافیایی است که مطابق مصوبه هیأت محترم وزیران (مصوبه شماره ۱۷۵۶۶/ت ۲۲۵۴۴ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳) با مسئولیت سازمان نقشه‌برداری کشور ایجاد گردید. این کمیته مأموریت دارد زمینه‌های لازم را برای نگارش و تلفظ صحیح و نیز استفاده همسان نام‌های جغرافیایی در سطح کشور فراهم سازد.

جلسات این کمیته به‌طور منظم در سازمان نقشه‌برداری کشور و با شرکت نمایندگان وزارت خانه‌ها و سازمان‌های ذیربط، از جمله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تشکیل می‌گردد. این کمیته کارگروه‌هایی نیز دارد که به‌عنوان بازوان علمی کمیته در حوزه‌های علمی و تخصصی مربوطه فعالیت می‌نمایند.

کمیته تخصصی نام‌نگاری و یکسان‌سازی نام‌های جغرافیایی ایران، در طول بیش از یک دهه فعالیت خود خدمات ارزنده‌ای را در قالب تدوین سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، استانداردها و نیز ارائه مشاوره‌های علمی در زمینه گسترش ثبت و استفاده صحیح و بدون ابهام نام‌های جغرافیایی در کتاب‌ها، اسناد، نقشه‌ها، اطلس‌ها، و پایگاه‌های اطلاعات انجام داده‌است. این کمیته، به‌نماینده‌گی از جمهوری اسلامی ایران، در مجامع و کنفرانس‌های بین‌المللی مرتبط شرکت فعال داشته و توانسته‌است جایگاه خود را به‌عنوان نهادی پیش‌رو در زمینه استانداردسازی نام‌های جغرافیایی تثبیت نماید. به‌گونه‌ای که با توفیق خداوند متعال و با همت و تلاش همه اعضای این کمیته، جمهوری اسلامی ایران از سوی گروه متخصصان نام‌های جغرافیایی سازمان ملل به‌عنوان رئیس بخش جنوب غرب آسیا (به جز کشورهای عربی) برگزیده شده است.

برخی از مهم‌ترین عناوین دست‌آوردها و نیز فعالیت‌های انجام‌شده (یا در دست اقدام کمیته) عبارتند از:

۱- تدوین دستورالعمل‌ها و استانداردهای مورد لزوم از قبیل شیوه‌نامه‌ی آوانگاری کلی نام‌های جغرافیایی ایران (این شیوه‌نامه توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور برای اجرا به دستگاه‌های دولتی بخشنامه شده است)، فهرست نام کشورها در زبان فارسی،

- واژه‌نامه اصطلاحات برای استانداردسازی نام‌های جغرافیایی، دائرةالمعارف نام‌های جغرافیایی، راهنمای جامع توپونیمی ایران و غیره.
- ۲- ارائه مشاوره‌های علمی به مراجع مسئول در تصویب نام‌های جغرافیایی مربوط به عوارض و اماکن مهم کشور (برای نمونه نام دریای خزر).
- ۳- بررسی راهکارهای مناسب برای ارتقای کیفیت اطلاعات مربوط به نام‌های جغرافیایی از جمله روش‌ها و فن‌آوری‌های نوین گردآوری، ثبت و ذخیره‌سازی داده‌های مربوط به مکان‌ها.
- ۴- تکمیل و ارتقای پایگاه داده نام‌های جغرافیایی با بیش از ۲۰۰/۰۰۰ رکورد اطلاعاتی برای اماکن و عوارض جغرافیایی کشور و نیز اقدام برای ایجاد پایگاه داده نام‌های جغرافیایی برای کشورهای جنوب غرب آسیا (به جز کشورهای عربی).
- ۵- نظارت و هدایت تهیه و تولید برخی از نقشه‌ها، اطلس‌ها و فرهنگ‌های جغرافیایی مورد لزوم.
- ۶- تهیه بانک اطلاعات تقسیمات کشوری و نیز نقشه مربوطه در مقیاس ۱:۲۵۵۰۰۰ حاوی اطلاعات آوانگاری نام‌های جغرافیایی.
- ۷- تألیف و انتشار کتاب‌ها و منابع اطلاعاتی مانند مبانی توپونیمی، هیدرونیم‌های ایران، فهرستگان جامع خلیج فارس و غیره.
- ۸- تطبیق مجموعه اطلاعات مربوط به نام‌های جغرافیایی موجود در دستگاه‌ها و مؤسسات مختلف دولتی و خصوصی (برای مثال تعامل سازمان نقشه‌برداری کشور با وزارت کشور، مرکز آمار و شرکت پست جمهوری اسلامی ایران در خصوص هماهنگ‌سازی اطلاعات).
- ۹- ایجاد و ارتقای وبسایت کمیته به منظور اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات مربوطه.
- ۱۰- پایش انتشار نام‌های صحیح جغرافیایی در مطبوعات، رسانه‌های خبری و غیره.
- ۱۱- واکنش نسبت به استفاده و انتشار نام‌های ساختگی و نادرست برای عوارض و اماکن جغرافیایی کشور و حتی منطقه به‌ویژه در خصوص نام صحیح، اصیل و تاریخی خلیج فارس.
- ۱۲- برگزاری همایش‌های ملی در زمینه استانداردسازی نام‌های جغرافیایی.
- ۱۳- اشاعه و ترویج فرهنگ استفاده از نام‌های صحیح جغرافیایی (برای نمونه ارسال بسته‌های اطلاع‌رسانی به دستگاه‌های اجرایی ذیربط در سراسر کشور).
- ۱۴- برگزاری نشست‌های منطقه‌ای (با حضور نمایندگان کشورهای عضو بخش جنوب غرب آسیا به جز کشورهای عربی) در ایران به منظور پیگیری و پیشبرد اهداف مربوط به استانداردسازی نام‌های جغرافیایی.

- ۱۵- برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزش توپونیمی در کشور و نیز همکاری علمی و آموزشی با نهادهای متولی نام‌های جغرافیایی در کشورهای عضو گروه جنوب غرب آسیا.
- ۱۶- حضور فعال در اجلاس‌ها و کنفرانس‌های سازمان ملل در حوزه نام‌های جغرافیایی با ارائه گزارش‌ها و مقالات مربوطه.
- ۱۷- ارتباط و همکاری علمی و فنی با دانشگاه‌ها، مؤسسات و انجمن‌های علمی مرتبط با نام‌های جغرافیایی (مانند انجمن جغرافیایی ایران، انجمن ژئوپلیتیک ایران، بنیاد ایران‌شناسی و غیره).